

बत्स अफिस समाचार

नृत्य क्षेत्रमा स्थापित नाम हो शर्मा शाही । नृत्यको विविध विधामा जनकार शाही नृत्य निर्देशक संघ नेपालका उपाध्यक्ष हुन् । नृत्य क्षेत्रमा नयाँ अद्ययन गर्दै सिकेको जान नयाँ पुस्तामा बाँडन र संघको शाखालाई देख ब्यापी बनाउने उद्देश्यले शाखा विस्तारगा सहेत सक्रिय छन् । नेपाली कल्चरल नृत्यलाई समारका बिभिन्न देशका प्रचार र प्रवर्द्धन गर्दै सक्रिय छन् । नेपाली निर्देशक संघले नृत्यको माध्यमबाट विश्वलाई नेपाल चिनाउने प्रयास शाहीले २००९ देखि शुरू गरेका हुन् । नेपाली टिपिकल नृत्य लिएर विदेशका धेरै मुलुकमा आफ्नो प्रस्तुति देखाइसको हालका चर्चित नृत्य निर्देशक शर्मा शाही अधिकारीबाट नृत्यमा प्रवेश गरेका हुन् । दर्जीले राष्ट्रिय स्तरको अवार्ड सरनानबाट सरनानित उनले आया दर्जन बढी नाटकका अग्रिम गरेका छन् । नृत्य क्षेत्रमा सैद्धान्तिक, व्यावहारिक र प्रयोगात्मक शिक्षाको आवश्यक देखिन्छ, यस्तो अवस्थामा पनि नृत्य विद्या रोजेचे युवा जगतको कमी छैन । विद्या जुने भएपनि सरनानबाट सरनानित उनको आया दर्जन बढी नाटकका नृत्य निर्देशक, नृत्य क्षेत्रमा नृत्यको संघ नेपालका उपाध्यक्ष शर्मा शाहीले मध्यान्ध दैनिकका लाभि सानु श्रोष-सँग गरेको छुरुकानीको सरापादित अंश :

‘विदेशमा पनि नेपाली नृत्यबारे बुझाउनु पर्छ’

शर्मा शाही, उपाध्यक्ष, नृत्य निर्देशक संघ

यतिकेला केमा व्यस्त हुनुहुन्छ ?

संघको शाखा देशभूत विस्तार गर्ने उद्देश्यले नृत्यको गर्ने उद्देश्य यस्तो थाप्ने देशभूत विस्तार गर्ने उद्देश्यमा कोरोनाको तेस्रो लहरले प्रभावित तुल्याएको छ । संघको गतिविधि र आफ्नै व्यवसाय पनि भएकाले यसेमा समय खर्चिरहेको छु ।

के व्यवसाय गर्नु हुन्छ ?

व्यवसायीको बासाबाटे म अटोमोबाइल व्यवसायी हुन् । शक्र अटो थ्रेया अटो इन्टरप्राइजेज कम्पनी छ । यहाँ मार्ट गाडी मर्मत र खरिद, विक्री गर्ने कार्य हुन्छ ।

कलाकार बन्ने सोच कहिलेबाट आयो ?

सानोदेखि हो । मेरो बुवा शंकर शाही त्यातेबालाका नाम चलेका कलाकार हुनुहुन्यो । उहाँकै प्रेरणाले आज यो स्थानमा पुग्न सफल भएको हुन् ।

जो कोहिले नृत्य गर्न सक्छ ?

नृत्य यस्तो विधा हो, जसबाट कोही पनि अछुता रहन सक्छन । जस्मेदेखि मूल्यसम्म नै सबैले दैनिक रूपमा नृत्य गर्दै आएको हुन्छन् । जानी नजानी दैनिकरूपमा गर्दै आएको नृत्यकलालाई व्यवस्थापन गरर प्रस्तुत गर्ने र गराउनेलाई नृत्य निर्देशक भनिन्छ । आफ्नो कर्ममा लगानशील इच्छा शक्ति भएको व्यक्तिले मात्र यो स्थान हासिल गर्न सम्भव छ ।

दश नृत्य निर्देशक बन्ने के आवश्यक पर्छ ?

नृत्य निर्देशक बन्न मुख्यतः अद्ययन नै हो । गीत, संगीतको भाव र संगीत ऐरेज्जर तथा गायक सबैको भाव वुफेर आफ्नो भाव पनि सलग्न गरेर नृत्य निर्देशकले प्रस्तुति दिन सक्तुपूर्छ । यसले गर्दा नृत्य निर्देशकको ढुलो

नृत्यको प्रशिक्षण कोसाग लिनुभयो ?

मेरो नृत्यको गुरु भुवनदास थ्रेप्पु हुनुहुन्छ । उहाँकै सहभागीमा नृत्यमा रुची राख्नु हुन थ्रेप्पुलाई नृत्य प्रशिक्षण दिने काम भयो । गुरु थ्रेप्पु नृत्य निर्देशक संघका वर्तमान अद्यक्ष हुनुहुन्छ ।

नेपाली नृत्य क्षेत्रको अवस्था कस्तो छ ?

पछिल्लो समय नृत्य क्षेत्रको अवस्था एकदम राम्रो भएको छ । यसलाई सकारात्मक रूपमा लिन सकिन्छ । विद्यालयहरूमा नृत्यलाई अनिवार्य जस्तै बनाएको छ । नृत्य विद्यामा नै महिलाहरूको लाभि स्नाकोत्रसम्मको अद्ययन गर्न र प्रसुप्तहरूको लागि स्नातकसम्मको अद्ययन गर्न पाउँदैन् । विभिन्न रियालिटी शोहरू आइरहेका छन् भने नृत्यलाई नै करियरको रूपमा लानेहरूको जमात पनि देखिन्छ । यो सबै नृत्य क्षेत्रका लागि सकारात्मक पक्ष हो ।

तपाईंलाई मनपर्ने नृत्य ?

हुन त मलाई सबैखाले नृत्यका विधा मनपर्छ । विशेषतः नेपाली भ्रातारे, नेवारी, तामाङ, सेतु, कौडा नृत्यमा अलि बढी प्रस्तुति दिएको छ । शेर्पाको नादिङ भाकोको गीतमा जीवन बोम्जनको शब्द रहेको छ । गीतमा अमृत लामाको सङ्गीत रहेको छ । जोगाल लामाले यस गीतलाई सङ्गीत संयोजन गरेका हुन् ।

तपाईंलाई मनपर्ने नृत्यका ?

यही भन्ने छैन, नृत्यमा समर्पित भएर नृत्यलाई पुजाको रूपमा लिनु हुन्छ उहाँहरू सबै मनपर्छ ।

नृत्य क्षेत्रमा सुधार्नु पर्ने कुरा ?

कठिप्रय अवस्थामा के देखिन्छ भने नृत्यको लागि शरीर हल्लाउ रहेको जस्तो लाग्नु । त्यो समयमध्ये नृत्यमा अलि स्कॉप छ जस्तो लाग्ने । जिन कि अग्रज दाजुहरू डान्स प्रोग्राम लिएर विदेश जाने, फर्ने रो प्रस्तुति देखाएर फर्ने र आर्थिक हिसाबले पनि राम्रै हुने थाहा पाएर्हाउँ नृत्यस्थान गर्नु आवश्यक छ । सुपरूपले अद्ययन गरी प्रस्तुति दिने गर्दा नृत्य क्षेत्रमा सुनमा सुगन्ध थपिन्छ ।

सुमनले अमेरिकाबाटै बनाए सर्ट फिल्म ‘शंका’

लेक्सिनटन, अमेरिका / मस- पछिल्लो समय अमेरिकामा रहेका नेपाली निर्देशकहरू भनि सकिए हुन्दै आएका छन् । यस्तै अमेरिकामा रहेर पनि चलचित्र, भिडियो निर्माण निर्देशनमा सक्रिय निर्देशक सुमन दाहालको निर्देशनमा अमेरिकाबाट नेपाली सर्ट फिल्म ‘शंका’ निर्माण गराएको छ । यो सर्ट फिल्मलाई समाप्त क्रियसन युट्युब च्यालनबाट शुक्रबार आवाजनका गरिएको हो ।

यो चलचित्रको छायाकान अमेरिकाको दक्षिणपूर्वी राज्य क्लेन्टीको लेक्सिनटन शहर र यसका आसपासका क्षेत्रमा गरीएको थिए । लघु चलचित्र शंकामा चुडामणि अवस्थी, सविता चौलायाई केसी, बिष्णु दुष्मे, भूवन लोहानी, सन्दिप अर्यालमहिनेका कलाकारको अधिकारी गरेको छ ।

चुडामणि अवस्थीको कथा र अवस्थी शमाको छायाकान रहेको यो फिल्ममा सन्दिप अर्यालले व्यवस्थापनको काम गरेका छन् । शंकाको सम्पादन भने भुपेन्द्र अधिकारीको रहेको छ ।

रैनिश फार्गोल, क्लेन्ट र मुकेश साहको लिक्सिंग संश्लेषणको पाशब्द समित रहेको शकामा सुदून डोटेल र सोरेज याकुलले शार्टाइटल गरेका छन् । श्रीमान अन्तिमीबीचमा हुने शंकाले कस्तो अवस्था निर्माण भन्ने कुरा चलचित्रमा समेटिएको निर्माण पक्षले जनाएको छ ।

चलचित्रको गरिसको छन् । उनले केही महिना यताबाट आफ्ना निर्देशनमा नियमित रूपमा अमेरिकाबाट ल्याक्सिनटन दोहोरी कार्यक्रममा निर्माण एवं प्रस्तुत गर्दै आएका छन् । मन परेपछि, नो स्मोकिङ जस्ता चलचित्र निर्देशन गरेका सुमन देखाउने चलचित्र निर्देशक समाजका पूर्व उपाध्यक्ष हुन् ।

‘दार ठेकीको’ म्युजिक भिडियो सार्वजनिक

काठमाडौं/मस- पाल्म

शेर्पाको डेव्यु म्युजिक भिडियो ‘दार ठेकीको’ सार्वजनिक भएको छ । गीतमा उनलाई यायक प्रदीप लामाले स्वरमा साथ दिएको छ । शेर्पाको नादिङ भाकोको गीतमा जीवन बोम्जनको शब्द रहेको छ । गीतमा अमृत लामाको सङ्गीत रहेको छ । जोगाल लामाले यस गीतलाई सङ्गीत संयोजन गरेका हुन् ।

सिन्धुपाल्लोको जिल्लाको उत्कृष्ट पर्यटकीयस्थलका रूपमा

परिचय भोटेकोसी गाउँपालिकाको वर्गम र छायम गाउँमा भिडियोको छायाङ्ग भाइहरू भएको छ । प्रकाश वाइडा तामाडले भिडियो खिचेका हुन् । राज किड वाइडले कोरियोगाफी गरेको भिडियोमा ढोम्पो रिच्चेन शेर्पा र मिङ्गम्स ढोम्पो शेर्पाको अधिनय छ । रोशन प्युवाको सम्पादन र निर्देशनमा भिडियो तयार पारेको हो । निर्माण समूले यस गीतको म्युजिक भिडियो हेरेर प्रतिक्रिया दिन सबैलाई आग्रह गरेको छ ।

लिखु गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

यसम, ओखलढुंगा, प्रदेश नं. १, नेपाल

करारमा कर्मचारी पदपूर्ति सम्बन्धी सूचना

दोस्रो पटक प्रकाशित मिति: २०७८।१।०।१६

लिखु गाउँपालिका स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार योग्य क्षेत्रमा विद्यालयको करार अन्तर्गत पदपूर्ति गर्नु पर्ने भएको हुन्दा योग्य उम्मेदारबाट मिति २०७८।१।०।२३ गते सम्म दरबारस्तको लागि देहायको सेवा करार अन्तर्गत पदपूर्ति गर्नु पर्ने भएको छ ।

नि. प्रसुत प्रशासकीय अधिकारी

११ वर्षपछि मैत्रीपूर्ण खेलमा जित

विमलको गोलमा नेपाल मरिससविरुद्ध १-० गोल अन्तरले विजयी

मध्याह्न संचादकात
काठमाडौं, १५ माघ

नेपालले ११ वर्षपछि मैत्रीपूर्ण खेलमा जित हारिस्त गरे को छ। नेपाली राष्ट्रिय फुटबल टिमले पहिलो मैत्रीपूर्ण खेलमा अफिकी राष्ट्र मरिससलाई पराजित गर्दै ११ वर्षपछि मैत्रीपूर्ण खेलमा जित हात पारेको हो। सन् २०७१ मा भुटानलाई पराजित गरेपछि नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलमा जित निकाल सकेको थिए।

शनिवार, त्रिपुरे श्वरस्थित दशरथ रंगशालामा भएको खेलमा नेपालले मरिससलाई १-० गोल अन्तरले हारेको हो। नेपाललाई जित दिलाउन विमल घर्ति मगरले निर्णयक गोल गरे। प्रतिवन्ध र चोटका कारण लामो समयपछि टिममा पुनरागमन गरेका विमलले खेलको ५५ औं मिनेटमा गोल गरेका हुन् अर्जन विप्टको चोटका कारण लामो पासमा पेनाल्टी थ्रेटको ठिक वाहिरवाट विमलले प्रहार गरेको बल गोलमा परिणाम भयो। नेपालको लापिग यो उनको नवौं गोल हो।

खेलको पहिलो हाफ वारावरीमा सकिको थियो। खेलको दोस्रो मिनेटमा नै सुनिल खेलको फिकिक डिवेक्ट हैदै वाहिरिंदा नेपाल अग्रता लिनबाट चुकेको थियो। त्यसपछि अर्जन विप्टको प्रहारलाई रुद्ध राखेको विमलले अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलमा जित दिलाउन विमल घर्ति गर्दै जित हात पारेको हो।

खेलको पहिलो हाफ वारावरीमा सकिको थियो। खेलको दोस्रो मिनेटमा नै सुनिल खेलको फिकिक डिवेक्ट हैदै वाहिरिंदा नेपाल अग्रता लिनबाट चुकेको थियो।

पहिलो हाफको तुलनामा दोस्रो हाफमा सुधारिएको प्रवर्धन गरेको नेपालले गोलको केही राग्रा अवसर चुकाउन पुर्यो। ७८ मिनेटमा अर्जन विप्टले डिवेक्ट उत्कृष्ट प्रहार गर्दा पोलमा लापेको थियो। त्रिपुराउन्डमा अर्जन विप्टले डिवेक्ट उत्कृष्ट प्रहार गर्दा पोलमा लापेको थियो। लगातै सुनिल लामाको प्रहार वारामा लागेको थियो। त्रिपुराउन्डमा जारीजी थ्रेटको प्रहारलाई मरिसका गोलकिपले रोके।

त्यसपछि ७५ मिनेटमा पनि जारीजी थ्रेटले गरेको फिकिक प्रहारमा अर्जन विप्टको हेडर क्रसवारमा लागेको राकिंदा नेपाल गोल गर्न चुकेको थियो।

हाल फिका वरीयताको १६५ औं स्थानमा रहेको नेपालले मरिससर्वो विप्टको पठक खेलको हो। फिका वरीयताको १७२ औं स्थानमा रहेकार्यो नेपालले मंगलवार दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेल खेलन्छ।

सुदिप र आकाशको डेब्यु

अफिकी राष्ट्र मरिससविरुद्धको मैत्रीपूर्ण खेलबाट डिफेन्डर सुदिप गुरुङ र मिडफिल्डर आकाश बुढामगरले नेपाली राष्ट्रिय फुटबल टिममा डेव्यु गरेका छन्। मरिससविरुद्ध शनिवार दोस्रो हाफमा मैदान प्रवेश गर्दै सुदिप र आकाशले डेव्यु गरेका हुन्। सुदिप र आकाश दुवै जना सातदोबाटो युथ क्लबबाट खेले गर्नुन्।

८५ औं मिनेटमा सुरज ज्यु ठकुरीको स्थानमा मैदान प्रवेश गर्दै सुदिपले राष्ट्रिय टिममा डेव्यु गरेका हुन् भने आकाश इन्जुरी समयको विपरीत गराएको पाइनेटमा तेज तामाङ्को स्थानमा मैदान प्रवेश गर्दै डेव्यु गरेका हुन्। राष्ट्रिय टिमका मूल्य प्रशिक्षक अब्दुल्लाह अल्मुताइरीले ए डिमिजन विप्टमा राम्रो प्रदर्शन गरेको आधारमा उनीहरूलाई राष्ट्रिय टिममा स्थान दिएका हुन्।

प्रशिक्षकद्वारा खेलाडीको तारिफ

नेपाली राष्ट्रिय टिमका मूल्य प्रशिक्षक अब्दुल्लाह अल्मुताइरीले मरिससविरुद्धको खेलमा खेलाडीहरूने राम्रो खेलेको भन्ने तारिफ गरेका छन्।

शनिवार मरिससविरुद्धको खेलमध्ये पत्रकार सम्मेलनमा उनले खेलाडीले हृदयबाटै खेलेको कारण जित निकाल सफल भएको बताए। तर केही अवसर खेर फालेको भन्ने उनले पूरा सन्तुष्ट भने नभएको बताए।

साफ खेलकुदपरिवर्छिको राम्रो खेल मरिससविरुद्ध भएको प्रशिक्षक अल्मुताइरीको भनाइ छ। उनले आफूहरूको केही गल्लीको फाइदा नेपालले अफूहरूको लक्ष्य एसिया क्षेत्र र विश्वकप छनोट अझ खेल राम्रो हुने विश्वास प्रकट गरे।

मध्याह्न संचादका

काठमाडौं, १५ माघ

नेपालले ११ वर्षपछि मैत्रीपूर्ण खेलमा जित हारिस्त गरे को छ। नेपाली राष्ट्रिय फुटबल टिमले पहिलो मैत्रीपूर्ण खेलमा अफिकी राष्ट्र मरिससलाई पराजित गर्दै ११ वर्षपछि मैत्रीपूर्ण खेलमा जित हात पारेको हो। सन् २०७१ मा भुटानलाई पराजित गरेपछि नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलमा जित निकाल सकेको थिए।

शनिवार, त्रिपुरे श्वरस्थित दशरथ रंगशालामा भएको खेलमा नेपालले मरिससलाई १-० गोल अन्तरले हारेको हो। नेपाललाई जित दिलाउन विमल घर्ति मगरले निर्णयक गोल गरेका हुन् अर्जन विप्टको चोटका कारण लामो पासमा पेनाल्टी थ्रेटको ठिक वाहिरवाट विमलले प्रहार गरेको बल गोलमा परिणाम भयो। नेपालको लापिग यो उनको प्रहार दोस्रो वार च्याढै थाए।

त्यसपछि खेलको १६५ औं मिनेटमा एडिएन फ्रान्कोइसको प्रहारलाई रेवेन्ट तामाडले रोके। ३१ औं मिनेटमा सुमन लामाको राग्रा अवसर चोटको विपरीत गोलकिपले रोके।

त्यसपछि ७५ मिनेटमा पनि जारीजी थ्रेटले गरेको फिकिक प्रहारमा अर्जन विप्टको हेडर क्रसवारमा लागेको राकिंदा नेपाल गोल गर्न चुकेको थियो।

हाल फिका वरीयताको १६५ औं स्थानमा रहेको नेपालले मरिससर्वो विपरीत पठक खेलको हो। फिका वरीयताको १७२ औं स्थानमा रहेकार्यो नेपालले मंगलवार दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेल खेलन्छ।

हालको पहिलो हाफ वारावरीमा सकिको थियो। खेलको दोस्रो मिनेटमा नै सुनिल खेलको फिकिक डिवेक्ट हैदै वाहिरिंदा नेपाल अग्रता लिनबाट चुकेको थियो।

पहिलो हाफको तुलनामा दोस्रो हाफमा सुधारिएको प्रवर्धन गरेको नेपालले गोलको केही राग्रा अवसर चुकाउन पुर्यो। ७८ मिनेटमा अर्जन विप्टले डिवेक्ट उत्कृष्ट प्रहार गर्दा पोलमा लागेको थियो। त्रिपुराउन्डमा जारीजी थ्रेटको प्रहारलाई मरिसका गोलकिपले रोके।

त्यसपछि ७५ मिनेटमा पनि जारीजी थ्रेटले गरेको फिकिक प्रहारमा अर्जन विप्टको हेडर क्रसवारमा लागेको राकिंदा नेपाल गोल गर्न चुकेको थियो।

हाल फिका वरीयताको १६५ औं स्थानमा रहेको नेपालले मरिससर्वो विपरीत पठक खेलको हो। फिका वरीयताको १७२ औं स्थानमा रहेकार्यो नेपालले मंगलवार दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेल खेलन्छ।

हालको पहिलो हाफ वारावरीमा सकिको थियो। खेलको दोस्रो मिनेटमा नै सुनिल खेलको फिकिक डिवेक्ट हैदै वाहिरिंदा नेपाल अग्रता लिनबाट चुकेको थियो।

पहिलो हाफको तुलनामा दोस्रो हाफमा सुधारिएको प्रवर्धन गरेको नेपालले गोलको केही राग्रा अवसर चुकाउन पुर्यो। ७८ मिनेटमा अर्जन विप्टले डिवेक्ट उत्कृष्ट प्रहार गर्दा पोलमा लागेको थियो। त्रिपुराउन्डमा जारीजी थ्रेटको प्रहारलाई मरिसका गोलकिपले रोके।

त्यसपछि ७५ मिनेटमा पनि जारीजी थ्रेटले गरेको फिकिक प्रहारमा अर्जन विप्टको हेडर क्रसवारमा लागेको राकिंदा नेपाल गोल गर्न चुकेको थियो।

हाल फिका वरीयताको १६५ औं स्थानमा रहेको नेपालले मरिससर्वो विपरीत पठक खेलको हो। फिका वरीयताको १७२ औं स्थानमा रहेकार्यो नेपालले मंगलवार दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेल खेलन्छ।

हालको पहिलो हाफ वारावरीमा सकिको थियो। खेलको दोस्रो मिनेटमा नै सुनिल खेलको फिकिक डिवेक्ट हैदै वाहिरिंदा नेपाल अग्रता लिनबाट चुकेको थियो।

पहिलो हाफको तुलनामा दोस्रो हाफमा सुधारिएको प्रवर्धन गरेको नेपालले गोलको केही राग्रा अवसर चुकाउन पुर्यो। ७८ मिनेटमा अर्जन विप्टले डिवेक्ट उत्कृष्ट प्रहार गर्दा पोलमा लागेको थियो। त्रिपुराउन्डमा जारीजी थ्रेटको प्रहारलाई मरिसका गोलकिपले रोके।

त्यसपछि ७५ मिनेटमा पनि जारीजी थ्रेटले गरेको फिकिक प्रहारमा अर्जन विप्टको हेडर क्रसवारमा लागेको राकिंदा नेपाल गोल गर्न चुकेको थियो।

हाल फिका वरीयताको १६५ औं स्थानमा रहेको नेपालले मरिससर्वो विपरीत पठक खेलको हो। फिका वरीयताको १७२ औं स्थानमा रहेकार्यो नेपालले मंगलवार दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेल खेलन्छ।

हालको पहिलो हाफ वारावरीमा सकिको थियो। खेलको दोस्रो मिनेटमा नै सुनिल खेलको फिकिक डिवेक्ट हैदै वाहिरिंदा नेपाल अग्रता लिनबाट चुकेको थियो।

पहिलो हाफको तुलनामा दोस्रो हाफमा सुधारिएको प्रवर्धन गरेको नेपालले गोलको केही

को

रोना महामारीको कारण अर्थतन्त्रका केही क्षेत्र अत्यन्त प्रभावित बन्ने पुगेका छन्। जसमध्ये पर्यटन क्षेत्रको एउटा महत्वपूर्ण हिस्सा होटल तथा रेष्टरेन्टलाई सरकारले अतिप्रभावित क्षेत्रको रूपमा समेत दर्ज गरेको छ। ३ वष्टिरिय निरन्तर चलिरहेको महामारीका कारण होटल क्षेत्रमा लगानी गर्ने व्यवसायीहरू आफ्नो व्यवसाय धान नै मुस्तिकल भइरहेको देखिन्छ। कयाँन व्यवसायीहरू आफ्नो व्यवसायबाट नै पलायन हुने पुगेका छन्। प्रस्तुत छ, यीनै समसामयीक सन्दर्भमा रहेन्हो तोटेल व्यवसायी महासंघ गण्डकी प्रदेशका महासचिव देवेन्द्र लम्शालसँग मध्यान्ह राष्ट्रिय दैनिकका संवाददाता नारायण अर्यालले गरेको कुराकानीको सम्पादित अंश :

घोषणा नगरिए पनि होटेल क्षेत्रमा लकडाउन जस्तै छ

महासचिव, होटल व्यवसायी महासंघ, गण्डकी प्रदेश

मुलुकमा ओगिन्नोको महामारी क्षितिरहेको छ। यो अवस्थामा गण्डकी प्रदेश र मुख्यतः पोखरा गिरिका होटल तथा रेष्टरेन्टहरूको अवस्था कस्तो रहेको छ ?

नेपालको पर्यटन क्षेत्रको हवाको रूपमा गण्डकी प्रदेश र पोखरालाई मानिन्छ। अहिले सरकारले लकडाउन नै त घोषणा गरेको छैन, तर ओमिक्रोनको महामारी र सरकारद्वारा सञ्चेतनाको क्षेत्रमा गरेको प्रचाराका कारण होटल तथा रेष्टरेन्टमा ग्राहकहरू आउन छाडेका छन्।

विदेशी हजाराजको अवस्था होदा विदेशी पर्यटक आउने क्रम त स्वरूप जस्तै रहेको देखिन्छ भने स्वदेशी पर्यटक तथा ग्राहकहरूको चहलपहल पनि लगाभग विगतको लकडाउनको अवस्था जस्तै भएको छ। दुई वर्षदेखि निरन्तर फैसिलिटीको कोरोना महामारीको कारण योनीको समग्र पर्यटन क्षेत्र अत्यन्त प्रभावित भएको छ। गण्डकी प्रदेशमित्रका होटल तथा रेष्टरेन्टमा झाउँडे ४० हजार मजदुरहरूले काम गर्नेन्। होटल तथा रेष्टरेन्ट व्यवसायीहरू मात्रै नभएर ती हजारो मजदुर र उमीदहरूको परिवारसमेत अत्यन्त प्रभावित बनेको अवस्था छ।

ओगिन्नोको महामारीको सन्दर्भमा लिएर सघेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेतापनि सरकारले लकडाउन चाहिं घोषणा

गरेको छैन, तरपनि ग्राहकहरू आउने क्रम देखिन्न सकेन ?

अहिले सरकारले घोषित रूपमा लकडाउन घोषणा नगरेतापनि ओमिक्रोन भेरियन्टको संक्रामक दर निकै तिब्र हुने भन्ने र त्यसै अनुसार संक्रमित थेरै भएको भन्ने हल्लाले अन्तर्क्रिय पर्यटक समेत एक प्रदेशबाट अर्को प्रदेश र एक शहरबाट अर्को शहरमा नर्हिंडेको अवस्था देखिएको छ। साथै सरकारले सञ्चारातो लागि गरेको प्रचारका कारणपनि हुनसक्छ। अहिले चहलपहल भनेजस्तै अवस्था रहेको महसुस भएको छ। पोखरा ओमिक्रोन जनसंख्या कम भएको ठाउँ हो। यहाँ बाहिरबाट आगान्तुकहरू आएर मात्रै पर्यटन व्यवसायले गति लिने हो। अहिलेको अवस्थामा पोखराको पर्यटन व्यवसाय अत्यन्तै प्रभावित बनेको अवस्था छ।

वर्तमानमा कोरोना महामारीको तेस्रो लहरसँग हालीहरू जुधिरहेका छन्। सर्वीय र गण्डकी प्रदेश सरकारले महामारी प्रभावित क्षेत्रलाई विभिन्न प्रकारका राहत तथा सहुलियतपूर्ण कार्यक्रम उपलब्ध गराउने रेष्टरेन्ट व्यवसायीहरूले राज्य तथा बैंकेक्षेत्रबाट ग्राउन हुने भनिएको राहतमुक्त कार्यक्रममा सहभागी हुन पाएन्। त्यसै कार्यक्रमीहरूले विभिन्न विभागीहरूले सञ्चालन गरेको अवस्था बनाउने कर्मानी सुरक्षाको विषयलाई मात्रै ख्याल गरेका हुन्ने त्यस्वाटा लाभ लिन थेरै व्यवसायीहरूले संकेनन।

तीन चरणको महामारीसर्ग आँढाको चयस क्षेत्रमा होटल तथा रेष्टरेन्ट व्यवसाय सञ्चालन गरेकाहरू प्राप्त लाग्ने अवस्था पनि सिर्जना भयो ?

महासंघले द्युमितीको अवस्थाको रूपमा त निकाल सकेको छैन। तर, ओसतमा विशेषगरी पोखरामा यो क्षेत्रमा लगानी गरेको थेरै व्यवसायीहरू पलायन भएको देखिन्छ। पोखरा क्षेत्रमा जुन्सुकै व्यवसाय गर्दा ढुले रकम अग्रिम रूपमा बुझाउपूर्ने र भाडा पनि अत्यन्तै महारो भएको देखिन्छ। जसले गर्दा यो महामारीको अवस्था व्यवसायीहरूलाई आफ्नो व्यवसाय थेन अत्यन्तै गाहो बन्न पुर्यो। यो अवधिमा कतिपय व्यवसायीहरूले व्यवसाय छोड्ने र भाडाने गरेको अवस्था देखाएँन्न। पछिल्लो महामारीले पुनः होटल तथा रेष्टरेन्ट व्यवसायमा थप जिल्लात सिर्जना गरेको छ। अत्रोपचारिक रूपमा झाउँडे २५ प्रतिशत साना ढुला व्यवसायीहरू आफ्नो व्यवसायबाट पलायन भएको कुरा हामीले भन्नै आएका छौं।

कोरोना महामारीले झाउँडे ३ वर्ष प्रभावित गरिसक्यो। अब महामारीको समयमा यस्ता होटल तथा रेष्टरेन्ट व्यवसायीलाई अनुकूलन ढाँग्ले कसरी सञ्चालन गर्न लकिएको छैन ?

मैले अगाडि पनि केही भने, हामीले जुन्सुकै ढाँग्ले कोरोनामैत्री वा सरकारले नियन्त्रण गरेको मापदण्ड अनुसार सञ्चालन गर्न्ने भनेतापनि जब चाउलाहरू भने सो अनुसारको सेवा प्रदान गर्ने अवसर नै रहेदैन। भलै हामीले नेपाल सरकारले तय

- जाडो मौसममा सवारी दुर्घटनाको जोखिम बढी हुनसक्छ।
- सावधानीपूर्वक सवारी साधन चलाउँ।
- हुस्सु, कुहिरो, शीतलहरूको बेला बत्ति बालेरमात्र सवारी साधन चलाउँ।
- सवारी साधन चलाउँदा मादक पदार्थ सेवन नगरौं।
- सवारी चालकले मादक पदार्थ सेवन गरेको शंका लागेमा प्रहरीको निःशुल्क टेलिफोन नं. ९०० र ९०३ मा खबर गरौं।

आफू पनि बचौं, अरूलाई पनि बचाउँ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

दितो सरपन भएका र सिमित पहुँचवाला व्यवसायीहरूले मात्रै सहुलियतपूर्ण तथा पुर्नकर्ता प्राप्त गर्ने अवस्था सिर्जना भयो। भठ्ठमेटिलो कार्यविधीका कारण झाउँडै ८८ प्रतिशत व्यवसायीहरूले राज्य तथा वित्तीय क्षेत्रबाट प्राप्त हुने पाइनन्।

गरेको स्वास्थ्य मापदण्डलाई पालना गरेर व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेका छौं।

होटल व्यवसायी महासंघले के कस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने आएको छ ? सञ्चिकट भविष्यका लागि के कस्ता कार्यक्रमहरू आगाडि सार्वभौमिक छ ? होटल व्यवसायी महासंघले संघर्षको संघर्षलाई मात्रै संगठित गर्ने गर्दछ्यो। देशभरी छारिएर रहेका थेरै साना तथा ढुला होटलहरू संगठित हुने र आफ्नो अधिकारको विषयलाई अगाडि बढाउने कुरामा कीम रहेको महसुस गरी महासंघको स्थापना गरिएको हो। त्यसैरी महासंघले संघ, प्रदेश, जिल्ला र पालिका तहमा छारिएर रहेका सम्पूर्ण होटल व्यवसायलाई संगठित गर्ने प्रक्रियालाई अगाडि बढाउने क्यों ? संगी महासंघले संघ व्यवसायको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले विभिन्न महासंघले संघ व्यवसायीहरूले संगठित भएका छन्, अझै यसको विस्तार हुने पुरोका छन्।

(Opinion piece by Yohei Sasakawa)
“DON’T FORGET LEPROSY”

The last Sunday in January is World Leprosy Day. Since 2006, I have issued an annual Global Appeal calling for an end to stigma and discrimination against persons affected by leprosy, endorsed by a different set of individuals and organizations each year. During the coronavirus pandemic, I believe this call to eliminate stigma and discrimination is more important than ever.

Leprosy, also known as Hansen's disease, is a chronic infectious disease caused by the bacterium *Mycobacterium leprae*. It mainly affects the skin and peripheral nerves and is said to be one of the oldest diseases in human history. Each year, around 200,000 new cases are reported globally.

Today an effective treatment exists in the form of multidrug therapy (MDT) and with early detection and treatment, the disease can be cured without complications. But if treatment is delayed, leprosy can cause progressive impairment and lead to permanent disability.

Today there are an estimated 3 to 4 million people living with some form of disability due to leprosy. This, together with deep-seated fears and misperceptions about the disease, has subjected persons affected by leprosy and even their family members to severe discrimination, which continues to this day.

Since becoming WHO Goodwill Ambassador for Leprosy Elimination in 2001, I have visited some 120 countries to see the situation for myself, including Nepal.

These overseas missions have led me to think of leprosy in terms of a motorcycle: the front wheel symbolizes curing the disease, and the back wheel represents eliminating discrimination. Unless both wheels are turning together, we will not reach our ultimate goal of zero leprosy.

As regards the front wheel, efforts against the disease, including new case detection, have been badly disrupted by the spread of the novel coronavirus and efforts to prevent transmission. In 2020, the number of new cases reported was down some 37% year on year, with Nepal experiencing a decrease of some 40%, according to the WHO, largely due to the impact of COVID 19.

Concerning the rear wheel, I have worked hard to have leprosy recognized internationally as a human rights issue since the early 2000s, when I first approached the Office of the UN High Commissioner for Human Rights. One result has been the adoption in 2010 by the UN General Assembly of a resolution on elimination of discrimination against persons affected by leprosy and their family members.

But the real measure of success will be when principles and guidelines accompanying the resolution are fully implemented. Because of the pandemic, however, awareness-raising efforts in many areas have stalled, and some people affected by leprosy and their families find that COVID-19 is exacerbating the discrimination they already experience because of leprosy.

This is why last August I launched a campaign called “Don’t forget leprosy” to ensure that leprosy and those affected by the disease are not ignored, even amid the pandemic, and to stress the importance of early detection and treatment, as well as the need to eliminate stigma and discrimination.

The term ‘don’t forget’ covers many things: that leprosy still exists; that people affected by leprosy and their families still face stigma and discrimination; and that there are healthcare professionals doing their best in difficult circumstances to provide needed services.

It is my hope that people all over the world will join this campaign and speak out from their own perspective on why leprosy should not be forgotten. Individual voices may only carry only so far, but together they can be heard everywhere.

The past half-century has brought us closer to a world without leprosy, but our work is not yet done. If we are to continue to make progress, we need people all over the world to get involved in the “Don’t forget leprosy” campaign and speak out from their own perspective on why we cannot afford to neglect leprosy and those affected by the disease.

As individuals our voices only carry so far, but together we can make ourselves heard everywhere. I sincerely hope that you will add your voice to this effort.

YOHEI SASAKAWA
WHO Goodwill Ambassador for Leprosy Elimination
Japanese Government Goodwill Ambassador for the Human Rights of Persons Affected by Leprosy
Chairman, The Nippon Foundation

